

**Somekouluttaja neuvo
vanhempia: Näin suojaat
lasta sosiaalisen median
vaaroilta – Sai itse
seksivideon heti kun
liittyi Snapchattiin**

erilaisia sosiaalisen median sovelluksia, mutta heidän vanhempansa eivät yleensä ole niistä tietoisia saati osaa suojata lapsiaan niiden vaaroilta.

Oululaisen someen erikoistuneen markkinointitoimisto Kuulun toimitusjohtajan Jonna Muurisen mukaan lapset ja nuoret käyttävät aktiivisesti erilaisia sosiaalisen median sovelluksia, mutta heidän vanhempansa eivät yleensä ole niistä tietoisia saati osaa suojata lapsiaan niiden vaaroilta. KUVA: Tiina Wallin

– Isät ja äidit eivät osaa huomioida erilaisten some-kanavien haittapuolia, mikä valitettavasti näkyy nyt Oulussa ikävällä tavalla paljastuneiden rikosten kautta. Vanhemmat mahdollistavat ilmiön, kun he eivät puutu somen käyttöön, yli sata sosiaalisen median koulutusta vuosittain vetävä Muurinen herättelee.

Hän muistuttaa, että vanhempien vastuulla on aina se, mitä alaikäinen tekee.

– Vaikka lapsella on yksityisyytensä, pitää vanhemman turvata hänen arkensa.

Muurisen mukaan lapselle kannattaa neuvoa, että he voivat aina kysyä apua vanhemmiltaan jos jokin asia askarruttaa heitä somessa tai jos heille on tullut siellä vastaan jotain, mistä tulee paha mieli.

Äitinä hän on teroittanut omille lapsilleen erityisesti sitä, ettei tuntemattomalta henkilöltä tullutta yksityisviestiä saa avata lainkaan vaan sen lähettäjä pitää

estää ja viesti pitää antaa ensin äidin katsottavaksi. Eli älä avaa, estä ja anna aikuiselle.

– Olen vaatimuksessa erityisen tarkkana. Oulussa on saatu yksityisviestien avulla houkuteltua nuoria tyttöjä mukaan epäasiallisiin toimiin.

Hän sanoo, että miehet ovat kautta aikain yrittäneet houkutella nuoria tyttöjä kontaktiin kanssaan.

–Tänä päivänä yhteyden saaminen on paljon helpompaa. Jos heittää vesille 50 verkkoa, kyllä ainakin yksi niistä nappaa.

Kartta kertoo lapsen tarkan sijainnin

Toimitusjohtaja neuvoo, miten muutamalla yksinkertaisella some-asetusten muutoksella voi merkittäväällä tavalla suojata lasta. Hän tarkastelee kolmea suosituimpien joukkoon lukeutuvaa sovellusta eli Snapchatia Instagramia ja Tik Tokia.

Tärkein ohje on laittaa sovellusten yksityisasetukset kuntoon eli huolehtia siitä, että tuntemattomat ihmiset eivät pääse seuraamaan hänen julkaisujaan eivätkä he pysty lähettämään tälle yksityisviestejä lainkaan.

Esimerkiksi Snapchatissa tämä tapahtuu sen asetuksista kohdasta, jossa kysytään, kuka voi lähettää sovelluksen käyttäjälle viestejä tai löytää hänet. Asetukseen pitää valita ”kaverit”, ei oletusasetus ”kaikki”.

Snapchat on suosittu nuorten keskuudessa muun muassa siksi, että siellä voi viesteilyn lisäksi tehdä erilaisia hauskoja kasvofilttereitä eli saada vaikkapa itsensä näyttämään söpöltä koiralta.

Muurinen liittyi Snapchatiin muutama vuosi sitten. Jo parin minuutin kuluttua hän sai yksityisviestin tuntemattomalta mieheltä ennen kuin hän ehti suojata asetuksensa.

– Siinä oli muutaman kymmenen sekunnin mittainen video itseään tyydyttävästä miehestä ja lähikuvaava tämä sukupuolielimestä.

Nuoria viehättää Snapchatissa myös sen karttatoiminto, josta pystyy näkemään jopa muutamien metrien tarkkuudella palvelussa olevien kavereiden olinpaikan mikäli nämä eivät ole piilottaneet sitä valitsemalla niin sanotun haamutilan.

– Lapsen ei tarvitse soittaa missä kaveri on vaan hän voi kävellä suoraan tämän luo.

Mutta mitä jos tarkan olinpaikan saakin selville Snapchatissa valeprofiililla esiintyvä, pahoja suunnitteleva aikuinen?

Vanhemman kaverin kaverit voivat nähdä lapsen proliinin

Instagramissa puolestaan lapset ja nuoret jakavat itsestään tai toisistaan ottamiaan kuvia esimerkiksi suosituissa ajanviettopaikoissa. Osa heistä merkitsee tuon paikan kuvaan eli paljastaa siten sijaintinsa. Jos nuori ei ole suojannut tiliään yksityisasetuksilla, pääsevät kaikki muut samaa paikkamerkintää tarkastelevat näkemään hänen profiilinsa.

Muurinen näki vastikään oululaiskoululla useita koulun sijaintipaikakseen merkinneitä lapsia kun hän kävi siellä vierailulla.

– Hyvin moni heistä ei ollut suojannut profiiliaan mitenkään eli kaikki sen tiedot olivat paikkatiedon avulla katseltavissa.

Toimitusjohtaja on huolestunut myös vanhemmista, jotka jakavat kuvia itsestään ja lapsestaan Instagramiin ja täävät siihen lapsensa. Tämä voi johtaa siihen, että kaikki vanhemman kaverien kaveritkin näkevät lapsen profiilin jos sitä ei ole suojattu.

Kuuluun on sadellut useita Instagramiin liittyviä kysymyksiä. Muurisen mukaan niihin kaikkiin löytyy vastaus Instagramin omasta ohje- ja tukikeskuksesta.

"Keinuttavat peppua ja keimailevat"

Tik Tok on videopalvelu, jossa esimerkiksi imitoidaan laulajia. Käyttäjät videoivat siellä itseään kun he niin sanotusti huulisynkkaavat eli aukovat suutaan musiikin tahtiin.

Lapset ja nuoret kuvaavat videot yleensä keskenään ja se saatetaan tehdä vaikkapa makuuhuoneessa. Jotkut myös matkivat pukeutumisellaan imitoimaansa aikuista laulajaa.

– He keinuttavat peppua ja keimailevat kameralle. Toisten lasten lisäksi myös jotkut aikuiset voivat olla kiinnostuneita tällaisista videoista, Muurinen varoittaa.

Palvelussa tavoitellaan suurta seuraajajoukkoa. Jos tuntemattomat eivät saa katsoa videoita, se ikään kuin vesittää sovelluksen idean.

Tästä syystä Muurinen vinkkaa suojautumaan Tik Tokissa niin, että sallii vain kavereiden lähettää viestejä julkaisijalle.

Snapchatin, Instagramin ja Tik Tokin lisäksi lapset ja nuoret voivat käyttää muita sovelluksia, kuten Facebookia, Whats Appia, Messengeriä, YouTubea, Tellonymiä ja Kik Messengeriä. Niidenkin yksityisasetukset toimivat pääsääntöisesti samalla lailla eli tuntemattomien katselu ja viestien lähettäminen voidaan estää.

Tapaamispyyntöjä jo pidempään

Oulun poliisilaitoksen nettipoliisin, vanhemman konstaapelin Lauri Nikulan tietoon viime vuosina tulleissa, oululaisnuorten saamista epäasiallisissa viesteissä on ollut esimerkiksi sukupuolielimen kuvia ja pyyntöjä lähettää alastonkuvia.

– Nuorille naisille on tullut myös todella rajua törkeää huorittelua ja jopa tappouhkauksia.

Nuoret ovat saaneet myös tapaamispyyntöjä entuudestaan tuntemattomilta henkilöiltä.

– Tämän kaltaisesta on havaintoja ainakin jo vuoden ajalta, ehkä kauempaakin. Nuoret naiset ovat kertoneet useita tapauksia, joissa heille on lähetetty ihan oudon henkilön toimesta kuvia miehen sukuelimestä.

Nikulan mukaan viesteistä pitää kertoa poliisille, jos alaikäinen saa seksuaalissävytteisiä viestejä tai tapaamispyyntöjä selkeästi aikuiselta.